

EL MERCAT DE CALAF

El mercat de Calaf és pels catalans el símbol vivent del desordre, del no entendre's, de la discussió que en lloc de llum dona fum i del *totum revolutum* dels llatins. El mercat de Calaf és una imatge ressonant dels crits i del soroll, on tothom enraona a l'hora, com si el que cridés més fos el que tingués més raó. No hem tingut mai la sort ni el plaer de veure aquest mercat de tanta fama, que tots els catalans tenim sempre a la boca per dir el que dèiem suara, però estem més que segurs de que en lloc de desordre ens donaria idea d'ordre i que els crits i el soroll eixordador no serien més que la remor del compàs d'aquell corrent d'activitat humana, més o menys remorosa, tal com la remor del riu és el cant de l'activitat de la naturalesa que va a la seva, com els homes a mercat.

A desgrat d'haver tingut l'honor de passar per Calaf, no hem tingut, com dèiem, l'honor de veure el mercat, però hem vist el de Granollers, acompanyats dels amics Garrell i mestre Ruera, el literat i el músic, i encara que no n'haguéssim vist d'altres de la nostra terra, podríem dir que ell tot sol dona la impressió contrària a la del mercat de Calaf de la imatge popular. Allí el bullici ressonant és la música de l'ordre vital i els crits i el soroll que l'acompanyen, en lloc de donar la nota estrident, produeixen una profunda i admirable harmonia. És una orquestra per a temptar emotivament la batuta del mestre Ruera. En aquella orga immensa, les veus humanes, entre el cant dels galls, el mugir dels bous i els grunyts dels porcs, canten en la tecla de la llengua, amb el vent del pit, sense esqueixar per res les cordes de la gola, formant una remor tan robusta com tendra. Allí no hi ha res que desentoni ni de so ni de color. El to

dels diferents colors s'afina com el cel del Vallès, que no passa mai d'un to a l'altre amb violència. El mercat de Granollers, acord perfecte, és una visió de grisos capaç de temptar també emotivament el pinzell de l'amic pintor Albarranch, el valencià enamorat del Vallès. El mercat de Granollers, visió inoblidable pels que hem tingut la sort, el plaer i l'honor de veure'l amb els nostres propis ulls i no amb els ulls de la imaginació com el mercat de Calaf, és la nota més vivament ordenada i organitzada del Vallès. És el Vallès orgànic.

No és la nostra missió explicar la munió de detalls que formen el teixit d'aquell conjunt sumptuós. No ho podríem fer precisament perquè només en tenim una visió de conjunt, però sabem que allí dintre hi ha una riquesa de detalls comparable a la riquesa que cada dijous circula per aquells carrers i places anant i venint de la perifèria de la comarca al centre i del centre a la perifèria. La ploma literària tan ben dotada del nostre estimat Garrell, s'ha clavada manta vegada al cor de tots aquests detalls per a fer-ne rajar la sang viva. La psicologia d'aquell món és temptadora pels literats, com el so ho és pels músics i el color pels pintors. La història d'aquell organisme ple de vida, de records i d'esperances, només la pot estudiar l'amic Doctor Canal, que a la ciència anatòmica i fisiològica del nostre cos, hi afegeix la ciència del paleòleg de l'esperit. Ell, que per la seva professió furga en les entranyes humanes, per la seva afició furga en les ombres d'esperit que aquestes entranyes humanes, passant per la terra, han deixat als prestatges dels arxius, nínxols d'esperits. Si el cementiri és un poble sense ànimes, l'arxiu és un cementiri d'esperits que no moren mai i tornen sempre a la vida quan van a la consulta d'un metge com l'amic Canal.

L'amic Vila ens podria explicar l'entrellat comercial d'aquella gran fira granollerina, com els amics Iglésias i Mora estem segurs que ens en explicarien pregonament l'entrellat econòmic. Però de tots, el que ens podria explicar més coses, seria l'amic Parellada, propietari del grandios hotel, gloriós sucesor de l'antic hostal. L'amic Paco, cada dijous de cada setmana hostatja el mercat a casa seva. El mercat de Granollers posa a can Paco des de fa segles.

Tal com el sol en pondre's esclata en raigs que omplen cel i terra, així mateix el mercat de Granollers, que és un sol que es pon al migdia, a plena llum, esclata i esten els raigs per tot el Vallès, que si es podés veure des del vol d'ocell, deu resplendir il·luminat no sols pel sol de migdia, sinó pel sol de la comarca, que és Granollers. El sol des del cel mirant-se la terra s'hi pot veure com un mirall que reflexa la imatge de la seva posta, tal com nosaltres el podem veure cada dia a la caiguda de la tarda.

FRANCESC PUJOLS



Parada de barrets
Clixè Guàrdia